

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету аграрного
менеджменту
Анатолій РОСТАПЧУК
« 23 » _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри менеджменту
ім. проф. Й. С. Завадського
Протокол № 14 від «16» травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Тетяна БАЛАНОВСЬКА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Менеджмент організацій і
адміністрування»
Ольга ГОГУЛЯ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітня програма «Менеджмент організацій і адміністрування»

Факультет аграрного менеджменту

Розробники: Гавриш О. М., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту
ім. проф. Й. С. Завадського;
Восколупов В. В., доктор філософії, асистент кафедри менеджменту
ім. проф. Й. С. Завадського

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни «Антикризове управління підприємством»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти		
Ступінь вищої освіти	Магістр	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	073 Менеджмент	
освітня програма	«Менеджмент організацій і адміністрування»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	- год.	-
Самостійна робота	100 год.	136 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	5 год.	-

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо особливостей виникнення кризи на підприємстві, методичних підходів до її діагностики, формування та реалізації заходів антикризового управління, а також правових основ антикризового управління.

Завданням навчальної дисципліни є теоретична і практична підготовка здобувачів вищої освіти з основних аспектів теорії управління в кризових ситуаціях; ознайомлення з досвідом антикризового управління у передових країнах світу; оволодіння навичками самостійно здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування діяльності підприємств та розробляти програму антикризових заходів; розвитку і вдосконалення особистих якостей здобувачів вищої освіти – майбутніх менеджерів, які необхідні в управлінській діяльності в кризових ситуаціях.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

СК11. Здатність діагностувати конкурентоспроможність організації та використовувати інструменти антикризового управління організацією.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

ПРН14. Вміти визначати конкурентоспроможність організації, формувати її конкурентні переваги та розробляти систему заходів антикризового управління організацією.

2. Програма та структура навчальної дисципліни «Антикризове управління підприємством»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти антикризового управління підприємством													
Тема 1. Сутність, види та вплив криз на діяльність підприємства	1	24	2	4			18	14	1	1			12
Тема 2. Основні засади антикризового управління	2	25	2	4			19	23		1			22
Тема 3. Особливості антикризового управління підприємством та діагностика його економічного стану	3-4	26	4	4			18	23	1	2			20
Разом за змістовим модулем 1		75	8	12			55	60	2	4			54
Змістовий модуль 2. Реалізація заходів антикризового управління підприємством													
Тема 4. Методичні засади та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства	5-6	20	4	6			10	14	1	1			12
Тема 5. Основи формування антикризової програми підприємства	7-8	19	4	4			11	16	1	1			14
Тема 6. Правові основи антикризового управління	9	18	2	4			12	16	1	1			14
Тема 7. Антикризове управління персоналом підприємства	10	18	2	4			12	14	1	1			12
Разом за змістовим модулем 2		75	12	18			45	60	4	4			52
Усього годин		150	20	30			100	120	6	8			136

3. Теми практичних, семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність, види та вплив криз на діяльність підприємства	4
2	Основні засади антикризового управління	4
3	Особливості антикризового управління підприємством та діагностика його економічного стану	6
4	Методичні засади та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства	4
5	Основи формування антикризової програми підприємства	4
6	Правові основи антикризового управління	4
7	Антикризове управління персоналом підприємства	4
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність, види та вплив криз на діяльність підприємства	18
2	Основні засади антикризового управління	19
3	Особливості антикризового управління підприємством та діагностика його економічного стану	18
4	Методичні засади та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства	10
5	Основи формування антикризової програми підприємства	11
6	Правові основи антикризового управління	12
7	Антикризове управління персоналом підприємства	12
	Разом	100

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}.$$

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Антикризове управління підприємством» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4898>).
2. Гавриш О. М., Пильнова В. П., Мартиненко М. О. Основи підприємництва : навчальний посібник. Київ : ДУТ, 2020. 358 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Антикризисный менеджмент : навчальний посібник / Скібіцька Л. І. та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 583 с.
2. Балановська Т. І., Троян А. В. Управління бізнесом : навчальний посібник. Київ : НУБіП України, 2019. 401 с.
3. Войтко С. В., Мельниченко А. А. Лідерство та антикризовий менеджмент : підручник. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 195 с.
4. Гавриш О. М. Формування прибутку при антикризовому управлінні підприємством. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* 2018. № 3 (25). С. 110–117.
5. Гавриш О. М., Балановська Т. І., Виржиковська Б. Формування та розвиток цифрової компетентності працівників як складова антикризового управління організацією. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* 2020. № (31). С. 97–106.
6. Гавриш О. М., Капелюшна Т. В. Гужавіна І. В. Інвестиції та кредитування : навчальний посібник. Київ : ДУТ, 2020. 200 с.
7. Гавриш О. М., Пильнова В. П., Ващенко О. О. Фінансова санація як спосіб запобігання банкрутству підприємств. *Підприємництво та інновації.* 2021. Вип. 17. С. 66–71.
8. Гавриш О. М., Пильнова В. П., Мартиненко М. О. Основи підприємництва : навчальний посібник. Київ : ДУТ, 2020. 358 с.
9. Глущенко С. В., Івахненко С. В. Антикризисное управління на підприємстві : фінансово-організаційні аспекти : навчальний посібник. Київ : НаУКМА, 2020. 92 с.
10. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
11. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к /96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
12. Олійник А. С., Тургеля Ю. С., Соколовська Ю. Є. Виробничо- маркетингові стратегії антикризового управління. *Інвестиції: практика та досвід.* 2020. № 19-20. С. 110–116.
13. Павловська А. С., Руденко О. А. Антикризисная економічна політика: наукові засади формування та впровадження : навчально-методичний посібник. Черкаси : ЧДТУ, 2020. 151 с.
14. Пілецька С. Т., Ткаченко Є. В. Інноваційний потенціал підприємства в системі антикризового управління. *Облік і фінанси.* 2020. № 1 (87). С. 178–184.
15. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755- VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
16. Про підприємництво: Закон України від 07.02.1991 р. № 698-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.
17. Смерічевський С. Ф., Кривов'язюк І. В. Антикризисное управління підприємством : навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 396 с.

18. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № № 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
19. Balanovska T., Havrysh O., Gogulya O. Developing enterprise competitive advantage as a component of anti-crisis management. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2019. Vol. 7. No. 1 (September). P. 303–323. URL: [https://doi.org/10.9770/jesi.2019.7.1\(23\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2019.7.1(23)) <https://jssidoi.org/jesi/article/371> https://jssidoi.org/jesi/uploads/articles/25/Balanovska_Developing_enterprise_competitive_advantage_as_a_component_of_anticrisis_management.pdf.
20. Voskolupov V. V., Balanovska T. I., Havrysh O.M., Gogulya O. P., Drahnieva N. I. Marketing Management as a Tool For Preventing Crisis of Agricultural Enterprises. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 5 URL: <http://fkd1.ubs.edu.ua/article/view/245192>.